

УКРАЇНСЬКА ПРЕСОВА СЛУЖБА.
Видання Головної Редакції.
ч. 5

5 червня 1940 року

ВІЙНА Й НАШІ ПОЗИЦІЇ.

/Докінчення/

Найбільш виразну антантофільську позицію займає група уенерівців у Парижі. В її пресовому органі "Тризуб"/з 1 травня б.р./читаємо:

"Для нас не існувало й не існує жадних вагань: ми стали по боці великих демократій Заходу в їх боротьбі з політикою насильства. В цьому числі друкуємо декларацію Українського Комітету в Парижі, в якій він рішучо осуджує наш оклику/!наш оклик/! всюку політику так зв. "неутралітету", одмежовуючися/! від усіх тих українських організацій, що не виявили ясно й одверто своїх позицій... І нині, коли Німеччина звязала свою долю з Москвою, ніхто з відвічальних українських політиків із Німеччиною піти не може. Це зрештою дуже добре розуміють і самі німці... В своїй сучасній пропаганді серед українців, вони нічого більшого не вимагають, як "неутралітети"... Вони дуже занепокоєні тим, що українська карта може опинитися в руках Антанти. Вони розуміють, що акція нашого Уряду/! може поставити на порядок денний справу визволення України... Бути нам неутралітетами - це лити воду на мли Німеччини... Ми стали по боці Аліантів із причин принципових/! , навіть без огляду на ті чи інші можливості їх перемоги... Перемога мусить бути по боці Аліантів. Ми віримо, що рано чи пізно Москву буде втягнуто в конфлікт", і тд.

В свою чергу уенерівський комітет у Парижі проголошує в своїй відозві:

"Комітет певний, що тільки перемога Франції й Бритійської Імперії зробить можливим увільнення України... Комітет одкидає всяку позицію неутралітети, яка вигідна тільки німцям і советам... Нині не повинно бути неутралітети!", і тд.

Поширюючи свої міркування, "Тризуб" договориється до того, що місія України /спільно з Польщею!/ полягає в боротьбі з Німеччиною, а водночас не забуває "насолити" нам, заявляючи, що "націоналісти сидять на двох стільцях"...

Для нашої безкритичної загонистости в питаннях міжнародної політики, для отої звички обовязково кидатися кудись сторч головою - декларації "Тризуба" надзвичайно характерні! Особлива цікава в них заява про необхідність стати по боці Антанти "з причин принципових, навіть без огляду на ті чи інші можливості перемоги"... В цій заяві - ціла істота нашого політичного примітивізму! Не будемо тут уже поширюватися над питанням вартости "принципів" у міжнародній політиці. Звертає увагу лицарська готовість "Тризуба" заховати вірність Антанті при всяких обставинах. Це просто зворушує! Відданість у дружбі - справді добра річ. Вона нерідко трапляється у відносинах шляхетних людей. Але в міжнародних стосунках? Горе тому політикові, який своє поступовання до контрагента визначатиме - немов би той Дон Кихот до своєї Дульцінеї - тільки такими шляхетними поривами; і то тим більше, коли ця його "Дульцінея" є лише уроєнням... Ми на нього не поставимо й два гроші! Бо справді - що саме зробила Антанта для України, аби ми мусили те пер присягати їй вірність аж до загиби? Які фактичні й моральні підстави випрадували би таке наше поступовання? В цій заяві "Тризуба" бачимо чуттєву екстравагантність, а водночас і хитрунську спекуляцію. І це відбивається на всій політичній концепції групи УНР: емотивній, безкритичній і галасливій.

Своє становище до Німеччини "Тризуб" умотивовує тим, що вона зрадила ідеї національного самовизначення/! Нихен/! і боротьби з большевизмом та пішла на спілку з Москвою. Не маючи наміру виступати оборонцями Німеччини, все ж хочемо спокійно розважити над цими закидами. Німецько-советський пакт справді не може бути оцінюваний з українського становища інакше, як тільки негативно. Це ми малюємо нагоду документувати на раз і не два. Але все ж, чи надається тут закид Німеччині в "зраді"? Пригадаємо це раз, що Німеччина супроти України зобовязалась на себе не перебирала, отже була вільною поступати так, як це диктували їй власні інтереси. Нам скажуть: справа не у формальних, а моральних моментах. Гарзд. Але ж коли переносимо питання в площину моральних засад, то маймо об'єктивність признати, що славнозвісну формулу міжнародної політики: "торгувати можна й з канібалами" - винайшов не Гітлер, а якраз один із найвизначніших представників великих демократій. Не забуваймо ж також, що задовго перед Рібентропом до Москви їздив ніхто інший, як "почесний полковник червоної армії" Ерріо, Ляваль, Іден та інші найвидатніші представники тих же великих демократій. Рібентроп поїхав туди вже їм навздогін...

Хто впродовж низки літ перед вибухом війни старався зміцнити міжнародні позиції Москви; хто звів її до Союзу Народів; хто приймав Літвінова як дорогого гостя й вовтузився з ним над "неподільним миром"; хто захоплювався советською "демократією"; хто - нарешті - так уперто побивався о советську підтримку проти Німеччини й висилав до Москви вже напередодні війни військові місії? Великі демократії... І коли Москва, замість піти з Лондоном і Парижем, пішла з Берліном - то обвинувачувати в цьому Антанту справді неможливо! Вона ж бо вживала всіх заходів, щоб мати большевиків по своїм боці. І чи не вживатиме їх ще? - ось найважливіше для нас питання...

З нашого погляду, сучасний збройний конфлікт великих націй, коли ССРС залишилася з боку від подій, взагалі може тяжити фатальними наслідками для всіх народів Європи. І заходить питання: коли б Антанта так настирливо не хотіла змобілізувати ССРС проти Німеччини, то хто знає, чи Німеччина пішла би на зближення з Москвою, і чи взагалі війна була би такою парадоксальною, як виглядає нині? Існували ж інші можливості погодження й замирення Європи. І коли цього не сталося, то чи справді відповідальність спадає тільки на саму Німеччину? І що характерне для проблем моралі й "принципів" - всі ці довголітні запобігання великих демократій перед деструктивним большевизмом не тільки янось не ішли в розріз з засадою й етикою, але навпаки - реалізувалися якраз ув ім'я "оборони культури, цивілізації" та інших гучних гасел. Коли ж із ССРС зблизилася Німеччина, то це її поступання чомусь негайно було проголошене за "наси́льство" й "варварство"... Де ж тут льогіка й ота "принциповість", про яку говорить "Тризуб"?

Подібно представляється справа й зо "зрадою" засадам національного самовизначення. Фактом, що Німеччина після Мінхену перекреслила ці засади. Але... чи тільки вона в цьому завинила? Хто, урочисто підписуючи принципи Вільсона, водночас їх уневажнював; хто не добачив у повозному укладі Європи такої "дрібниці" як 45 мільйонна поневолена українська нація? І не тільки не добачив, але чинно допомагав її новому поневоленні? Великі демократії. І цей злочин також чомусь не суперечив тим високим гаслам і місіям, які вони теоретично декларували. І знову вириває льогічне питання: чому це ми маємо на віки вічні виклясти Німеччину за мікроскопічну Карпатську Україну, а водночас великодушно дарувати Антанті те, що вона загіршила визвольні змагання цілої української нації? Згадуємо про це навіть без наміру робити Антанті якісь закиди. Бо "закиди" /в обивательському розумінні/ в міжнародній політиці справі не помагають, а лише свідчать про примітивизм і наївність тих, хто ними послуговується. Своє поступовання Антанта визначала власними інтересами й це було її правом. Але чому цього права має бути "морально" позбавлена Німеччина? Англійські, французькі, чи німецькі журналісти й пропагандисти можуть і мусять в'яснювати події й факти так, як їм потрібно. Це їх національний обов'язок. Ми ж повинні нарешті навчитися відсівати правду від фраз і агітацію від дійсності та зміти витворювати собі правильну й об'єктивну уяву про річи й явища. Бо без цього все залишатимемося "Дон Кішотами" в політиці.

Особливих благодатей від Німеччини Україна справді ще не дочекалася. А коли ці благодаті ще уявляти у вигляді "манни небесної" - то напевно й не дочекається. Проте доводиться об'єктивно признати, що в історичній ретроспективі Німеччина в наших визвольних змаганнях вже раз відіграла дуже велику й позитивну роль. Маємо на увазі Бересть-Литовський договір. Антанта справді й його вважає "зрадою". Це її право. Нашим же обов'язком є оцінювати його як акт величезного політичного й історичного значення, бо він створив для України базу, що вистачила нам для ведення нерівної боротьби з ворогами впродовж трьох років, і легалізував /після перерви довгих століть/ українську державність на міжнародньому форумі. Скажуть: Німеччина це зробила у власних інтересах. Та ж очевидно! Але коли б не її підтримка, то наші визвольні змагання правдоподібно були би зліквідовані вже тоді, коли Київ опанували банди Муравьова. А який моральний і історичний капітал має Антанта у відношенні України? Активну підтримку Денікіна, намагання відновити "єдиную, неделимую", збудування польського "миляного пузиря" нашим коштом і кров'ю, або шафи неполаджених петицій у Союзі Народів про звірства окупантів над українським народом? Все це безперечно ще не передумовляє перспективних відносин України з державами Антанти. Але для визначення цих перспектив певне значення має й досвід минушини та вміння в'язати в цілість одне й друге не почувтям гістеричних "клікуш", а критичним холодним розумом.

"Тризуб" пише: "тільки перемога Франції й Бритійської Імперії зробить можливим увільнення України... Ми віримо, що рано чи пізно Москву буде втягнуто в конфлікт" /з Антантою/. На яких фактах, чи бодай познаках сперається це переконання? Ми поки що його не поділяємо. Держави Антанти справді заявляли, що борються за свободу народів "доброї волі". Але, мій Боже!! Свідками яких заяв ми вже не були?!

Хто заручить, що Україна знову не буде вчислена до народів "недоброї волі"? А поки що факти кажуть, що Антанта не має ясного погляду на українську проблему. В розгарі фінсько-московської війни здавалося, що питання Сходу Європи для Антанти актуалізується в бажаному нам напрямі. За цим процесом вся українська суспільність стежила з великою увагою й прихильністю. Низка західньо-європейських і американських політиків, вчених і публіцистів не раз видвигала тоді й українську справу. Цим нашим прихильникам ми щиро вдячні. Але... кілька ластівок ще весни не роблять! Реалізації цих сприятливих для нас антисоветських настроїв перешкодив той безсумнівний уже факт, що Антанта не бажає входити в конфлікт із Москвою. Програ на голландсько-бельгійському пляцдармі ще не перерішує вислідів війни, але змусить Антанту зосередити всі свої зусилля для направи ситуації на головному фронті. А це може тим більше здезактуалізувати її конфлікт із ССРСР. Навпаки, треба чекати нових її спроб порозумітися з Москвою й відтягнути Сталіна від Німеччини. На це вже вказують різні позначки. Чи здаємо собі справу з такою можливістю? А коли так, то пощо демагогічно надумувати факти, щось торочити про "принципи" й вмовляти фальшиве переконання, ніби війну з Москвою Антанта справді вважає за якусь свою невідкличну й принципову місію?

Ще невідомо, як обернуться події. Німеччина може ще тісніше звязатися з Москвою, або піти проти неї війною. В цьому випадку вона може хотіти взяти під свій контроль весь російський імперський комплекс, як цілість, або спричинитися до розподілу його на національні держави, чи -наришту-створити там тільки свої "протекторати". Різні несподіванки можливі й з Антантою. Вона ще може воювати з ССРСР, маючи намір відновлення "єдиної, неделімої", або удержавлення поневоленої Москвою нації. І навпаки - може сама зближитися з ССРСР проти Німеччини. Нарешті, може бути й так, що Москва до кінця залишиться "незалежною", а українська проблема так і не актуалізується в цій війні. Хто зважиться відповідально твердити, що тільки якась одна з цих можливостей стане реальністю? А коли так, то чи ж є глузд українській визвольній політиці вже тепер "скапати з мосту у воду", наподіблювати славнозвісного "Пилипа з конопель" і згори позбавляти себе свободи рухів і рішень? Дехто каже, що втратив віру в підтримку німцями України. Ми й не думаємо вповнати цю віру, бо самі в ній не переконані. Але ж чи це значить, що нам треба запоморочувати себе надіями в інші неперевірені чуда?.. Відносини українського народу з європейськими націями залежатимуть від різних обставин. Це стосується й українсько-німецьких відносин. Вони можуть бути приязними; можуть бути й ворожими. Але заявляти ад гок/як це робить "Тризуб"/що місія України полягає в боротьбі з Німеччиною - можуть тільки цілком безвідповідальні люди, яким іде лише про дешеві спекулятивні "ефекти" в чужих передпокоях...

Наші позиції в сучасній війні ще не можуть бути конкретизовані, бо ми не знаємо, яке становище займуть воюючі сили до українського питання. Конкретизація цих позицій стане своєчасною тоді, коли якась із цих сил виступить проти Москви й виявить недвозначне бажання допомогти визвольним змаганням України. Як що це зробить Антанта - вона матиме українську націю за собою; як що Німеччина - то Україна піде з нею. Це треба сказати ясно й недвозначно й німцям, і англійцям, і французам - не боючися дурних закидів у "фільмствах". За ці мужні слова на нас можуть кривитися з невдоволенням, але зате поважатимуть, як контрагентів. Наразі ж українську політику зобов'язує тактика, цілком протилежна тій, що її пропагує "Тризуб", а саме: **ч у й н а в и д е р ж л и в і с т ь і а к т и в н а н е в т р а л ь н і с т ь**. Що це значить? Це значить, що ми мусимо тримати руку на живчику подій і ділати скрізь, де тільки можливо: і в Лондоні, і в Берліні, і в Парижі, і в Римі, і в Нью Йорку, і в Токіо, і тд. Ділати скрізь - реалізуючи українську визвольну концепцію й вказуючи, що ми не дамо себе бавити цяцанками "принципів", що хочемо не гарних слів, а фактів, що Україна "коханкою без взаємності" не буде, а віддасть свою вірність тільки взамін за вірність, дружбу за дружбу, і кров за кров!

Цю нашу позицію у енерівці називають "сидженням на двох стільцях"? Щом, хай буде. Проте ми переконані, що в ній більше мудрости, гідности й відповідальности ніж у спекулятивних вивертаннях "задком" і гістєричних позах Дон Кішота - з роздертою від фальшивого захоплення сорочкою...

Інж. М. Сціборський.

РОСІЯ Й ВІЙНА.

I.

Світова політика привчилася за останні сторіччя бачити дві основні напрямні закордонної політики Росії: гін до незамерзаючих пристаней і орієнтацію на лінії найслабшого опору. Світово-революційна кон'юнктура тривала для червоної Москви не довго й сьогодні належить до минулого. Теж і наші взаємини з північним ворогом розгорталися й розгортатимуться надалі в залежності від названих вище двох напрямних московської політики. Поскілки багатства України скріпили для Москви значення "вікон у світ" - морських пристаней для експорту, постільки довгий і твердий спротив шведів і німців над Балтійським морем звертали московьку експанзію развраз у сторону Чорного моря й Константинополя, або - Тихого й Індійського океанів. У грі тих самих від довгого часу чинників криється отак велика частина нашої долі й одночасно історична лінія дальшого майбутнього Росії. Можна на низці історичних прикладів ствердити, як названі саме засади зовнішньої політики Москви здійснювалися й удержували а то й кріпили досі російську імперію завдяки особливим укладам сторонніх сил.

Петрові Великому не вдалося зразу пробити цілком вікна до Балтійського моря, аж при допомозі Прусії, при третьому розділі Польщі, добивається він важних балтійських пристаней. На півдні віддав вислід битви під Молтавою Україну на поталу Москві, але Туреччина держить Дарданелі цупко в своїх руках. Тоді Петро й його наступники звертаються кудиінде - то на Каспій то загарбують Фінляндію. Стаючи по боці Англії проти Наполеона Росія надіється остаточно здобути вступ до Середземного моря, але війна з турками 1806-1812 р.р. до нічого не доводить. Разом із Австрією, Англією й Прусією сподіється Росія знову добитися свого з нагоди грецького повстання проти турків, але як тільки європейські союзники, після розбиття турецької флотії, залишають Росію саму, вона в суходільній війні не в силі виграти.

В міжчасі зріст імперіальної сили Британії чинить для неї тенденцію Росії в сторону Середземного моря невиносимою й наслідком Кримської війни та Паризького миру /1856/ Москва позбавлена навіть флотії на Чорному морі. В новій ситуації Росія знову орієнтується на Німеччину й при її допомозі звільнюється з постанов згаданого паризького миру. В тому укладі сил Росія шукає щастя в Туркестані, генерал Скобелев заходить небезпечно далеко в сторону Індії, Туреччина ж в Сан-Стефанському мирі майже вповні витиснена з Європи. Але проти тиску Росії в напрямі Середземного моря стає середземно-морська антанта з Англії, Австрії й Італії - Москва, позбавлена пока тут виглядів, звертається знову кудиінде - на Далекій Схід, де бе її Ніпон.

Послаблена першою революцією внутрі Росія, входить у бритійсько-французький фронт проти Німеччини й Австрії. Бритійський амбасадор в Петрограді Буханан обіцяє в 1916 р. москалям Константинополь і Дарданелі, але через большевицьке повстання Британія почула себе звільненою з цього приречення. Через у союзі з Францією й Британією намагається Москва здобути позицію на Середземному морі то в безуспішній для неї й демократій еспанській громадянській війні, то в договорі в Монтр /1936/, де дістає деякі права щодо Дарданелів, яких однаково ж не визнала така гутня сьогодні на Середземному морі - Італія. Знову скок у сторону слабшого опору - приятель з Німеччиною дає Москві морські бази в балтійських державах, забарикадовані щоправда сьогодні німецькими позиціями в Данії й Норвегії.

Від довгого часу нездібна роздута простірно, незакріплена внутрі, послаблена на відосередніх силах Росія вести серйозних воєн. Вона вміє іноді боронитися завдяки своїм геополітичним даним /Наполеон, зовнішні інтервенції в перший час большевизму/, або в спілці з другими потугами найчастіше добити лежачого ворога чи дістати пайку добиті без війни /чотири розбори Польщі/ або врешті, використавши ковано певні для себе світові ситуації, кинутися на десятикратно слабшу від себе жертву /Фінляндія/. Москві вдається перемогти Україну передусім завдяки короткозорій політиці наших ближчих і дальших сусідів, що, або спекулюючи на ситуаціях або воюючи Україну, обезсилену й осамітнену чинили її легкою добиттю Петрів Великих і Ленінів на те, щоб самим потім конати під московським чоботом /Польща або жити в вічній загрозі перед ним /Туреччина/. Поскілки за два останні сторіччя до світової війни 1914 р. - за виїмком Наполеона - ніяка з світових потуг не виявляла інтересу й змоги розправитися основніше з російською імперією, була тоді дійсністю українська закордонно-політична безвиглядність і московська

незрушна позиція на Україні - Орлики й Капністи не мали в усіх дальших десятиріччях XIX ст. серйозних наслідників на постах української закордонної політики в світі.

Оця колишня певність за цілість імперії - навіть при одній чи другій програній війні з противниками, що могли боронитися й ударити, але не були в силі йти на розбиття Росії - оця певність нині не існує. Ростові нових сил у світі, матеріально-духовому кріпненні великих націй і держав - червона Росія додержала ще менше кроку, як царська. Сьогоднішня Німеччина ставить собі ціллю створити нову європейсько-континентальну систему під своєю гегемонією. Що Німеччина Гітлера сильніша від кайзерівської, що вона заприятельна тісно з Італією й Японією - це її шанси, яких велику вартість признають усі - включно з воєнними ворогами. А ось про кайзерівську Німеччину, ту Німеччину, що не дорівнювала сьогоднішній гітлерівській, маємо таку компетентну оцінку нікого другого, як нинішнього британського прем'єра Черчілля:

"Певно - пише він у своїх споминах п.н. Світова криза /1930/ - не є річчю нашого покоління дати остаточний осуд про велику війну... Але історія людства не покаже нам нічого подібного, що рівнялося б силою цьому вибухові німецького вулкану. Чотири роки билася й тримала чоло неприятелів Німеччина на морі, на суші й у повітрі. Німецькі армії підтримували своїх захитаних союзників, збираючи лаври перемоги на всіх театрах війни, скрізь билася вона на завойованій території, завдаючи ворогові втрати двічі більші від своїх. Щоб зломити їх силу технічну справність, і подолати їх шал, треба було виставити в поле всі великі народи світу. Переважаюча чисельна кількість, безмежні ресурси, незрівняні жертви, морська блокада, протягом 50 місяців були даремні, щоб зломити ту силу. Але нації були роздрані під ногами, одна велика імперія розгромлена до нещадання, майже двадцять мільйонів людей згинуло або проляло свою кров, заки було можливо видерти шаблю з цієї страшної руки!"

На заході Європи йде нині знову одна з найгрізніших воєн світової історії. Війна між оцією "страшною рукою" і тими, що востаннє видерли шаблю з цієї руки. В Москві рахуються, що скривавлена Європа, або й решта світу, таки може стати ще жертвою комуністичної революції. Та нема багато виглядів для цього. Зарисовується низка перспектив у дальшому розвою, які всі зводяться до найважливішого: Росія буде втягнена в війну не тоді, коли вона схоче - а тоді, коли це вирішить воля інших чи вирішить - хай буде - закон дії оцієї війни. В Москві беруть під увагу ще й низку інших можливостей, як вийти ціло з нинішнього страшного часу. Які можливості можуть вони врахувати ?

/Кінець буде/

Я. Орман.

У ФРАНЦІЇ.

"Le Курнзль" з дня 20 травня подає розмову французького академіка Пера Бенуа з генералом Вейганом, що призначений тепер верховним командантом усіх збройних сил Антанті. Розмова ця відбувалася ще в Сирії, де перебував генерал Вейган до німецького наступу на західньому фронті.

-Що говорять у Франції - спитав Вейган - Про що там думають?

-Ви це знаєте, як і я - відповів Бенуа - у всіх надія, і при тому надія чисто релігійного характеру, на Вас і на Вашу армію.

Почувши це, Вейган насупився, і помовчавши відповів:

-Те, що Франція вірить своїй армії, це добре. Але коли мова про мене, то це інша справа. Чи розумієте Ви, що ці Ваші слова мене просто лякають? Чи думаєте Ви про ту відповідальність, що спадає на мене? Каміть у Франції всім і то як можна більше голосно: я не чудотворець... Звичайно, я виконаю своє завдання якнайкраще спочатку тут, у Сирії, а пізніше там, де це буде потрібним. -

Шарль Морас пише в "Пті Парізен":

- "Французька армія, що билася на Маасі аж до Артуа й Пікардії - була розбита. Недоцільно це ховати. Це були рештки армії Корана, що їх генерал Міро з виключним героїзмом пробував зібрати в процесі бою. Цей чудовий командант дав низку боїв ворогові. Коли він попав у полон то це тому, що бажаючи піднести дух військ перебував на самому полі. Мим іншим, в попередню війну ген. Міро двічі попадав у полон і кожного разу йому щастило зтекти та вернути до армії".

Французька преса подає інтерв'ю команданта VI німецької армії генерала фон Райхенау з німецькими журналістами:

- "Ми виграли перший рунд - сказав фон Райхенау - але всі бої, що ми їх досі виграли, є тільки підготовчими операціями. Ми ще не звійшли в бій із головними силами ворога. Офіційне німецьке телеграфне агентство також зазначає, що перед німецькою армією стоять надзвичайно тяжкі завдання. -

Новопризначений французький міністер внутрішніх справ Мендель/був. співробітник Клеманса/ввів низку рішучих заходів до упорядкування заплілля. Усунено низку префектів і призначено нових. Декретом міністра замкнено дансінги й систематично переводяться в містах облави та арешти підозрілих людей. Продовжується дуже енергійна боротьба з підпольною французькою компартією.

На пост генерального секретаря французького міністерства закордонних справ призначено Шарля Ру, що був амбасадором при Ватикані. Шарль Ру відомий зо своїх симпатій до Італії.

Французька преса подає, що уряд закінчує мобілізацію в кольоніях. По підрахункам, французькі кольонії дадуть метрополії 4.300.000 чорних жовнірів.

ГОЛОСИ АМЕРИКАНСЬКОЇ ПРЕСИ.

"Ню Йорк Таймс" пише, що американські ділові кола рахуються з можливістю швидкого підписання торговельного договору між державами Антанті й ССРСР. Газета зазначає, що блискавичні успіхи німецької армії надзвичайно турбують Москву й стали для неї несподіванкою. Советський уряд побоюється, як би швидка перемога Німеччини не привела до чергового її наступу в Україну. Гольшевики готові були би виступити проти німців, але не у формі безпосереднього мілітарного зудару/певно так, як у Іспанії? Наша примітка/ Німецькими технікам, що прибули до ССРСР на підставі німецько-советського пакту, уряд мав заборонити відвідування заводів, в яких вони безпосередньо не працюють.

"Ню Йорк Геральд" доносить із Білгороду про концентрацію великих мас советських військ на румунському кордоні. Газета подає, що ССРСР не заміряє самому виступити проти якоїсь держави, але не зможе залишатися рівнодушним у тому випадку, коли якась інша держава порушить рівновагу на Балкані.

Після переведення мобілізації, Румунія має 1.300.000 жовнірів. Але запас амуніції й іншого військового виряду дозволяє поставити на фронт у випадку війни заледве половину цієї кількості.

УКРАЇНСЬКІ ІНТЕРВЕНЦІЇ В АМЕРИЦІ.

Голова ОДВУ проф. Грановський подав Президентові Рузвелтові листа в українській справі. В цьому листі він прохає підтримки українських визвольних змагань, зазначаючи, що при уложенні майбутнього миру Сполуч. Держави Північної Америки матимуть поважний вплив. Тези листа проф. Грановського розкладаються в таких точках:

1) Щоб Злучені Держави виказали моральну й матеріальну поміч Україні в її визвольних змаганнях.

2) Щоб Злуч. Держави перебрали на себе ініціативу в справі відбудови Української держави.

3) Щоб Злуч. Держави виказали дипломатичну допомогу репрезентантам української еміграції в Америці в їх акції на користь українського визвольного руху.

4) Щоб Злуч. Держави вжили посередництва й впливів для ставлення української проблеми перед світовими потугами, як ще досі нерозв'язаної.

5) Щоб Злуч. Держави допомогли Україні відбудуватися, коли її незалежність уже буде досягнена.

МОСКВА - ЕВРОПА.

Закордонна преса подала вістку, що представником ССРСР у Парижі має бути на місце Сурица призначений Літвінов.

Англійський уряд продовжує переговори з Москвою. "Ньюс Кронікель" з цієї нагоди пише:

"Як що в минульщині ми не могли добитися згоди з советами, то це сталося головним чином тому, що в Москві ставалися з великим недовір'ям до Чемберлену й його кабінету. Наш новий уряд Москва стрінула більш прихильно, і ми повинні скористати з цього, щоб погодитися з советською владою."

Закордонна преса в зв'язку з цією статтею вказує, що дотепер англійські газети ніколи так не характеризували власного уряду в його міжнародній політиці, як це зробила "Ньюс Кронікель" відносно кабінету Чемберлена.

Французький "Матен" сповіщає, що при посередництві Берліну був встановлений контакт між Москвою й Римом. Італія мала видвинути домагання, щоб ССРСР не змішувалася в політику східньої частини Середземного моря. Натомість Москва обстоювала, що Дарданели уявляють інтерес насамперед для неї. Переговори перервалися, і італійська преса підняла питання проливів. Як видно, до згоди не дійшло.

Відома журналістка Табуї пише у французькому "Еврі" що німецько-советські відносини в останньому часі дуже погіршилися. В Берліні рахуються з можливістю московсько-англійського порозуміння, зверненого проти Німеччини.

Французький "Кандід" зазначає, що советське радіо зачало виголошувати прихильніші для Антанти інформації. В цьому добачується симптом переїни советської зовнішньої політики. "Кандід" перестерігає перед поспішними ілюзіями, ніби Сталін зважиться одверто виступити проти Німеччини. Він буде маневрувати між обома воюючими сторонами так довго, як це буде можливо.

Шотляндський соціолог Саролеа в свій час писав, що коли могутність Росії не буде відновлена, і вона не зможе здержувати зо Сходу німецького наступу на Європу, то цій останній грозить катастрофа. Ці міркування Саролеа припадає русофільська частина закордонної преси.

"Журналь" подає про посилену концентрацію советських військ на румунському кордоні. В Одесі сконцентрована велика кількість транспортів для перевозу військ. Значні маси советських військ посуваються в напрямі Бесарабії й Мадящини. Москва занепокоєна можливими подіями на Балканах.

Французький "Кандід" подає, що підпольна французька компартія має велику кількість добре зорганізованих груп і агентів, які диспонує великими матеріальними засобами намагаються саботувати промисловість, ширити неправдиві вістки й паніку серед населення.